

Політична розбудова суспільства. Леонід Кучма. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Конфронтація навколо острова Тузла.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Головна думка. Другий президентський термін Леоніда Кучми поєднав економічне зростання з гострим політичним протистоянням, посиленням впливу фінансово-промислових груп і кризою довіри до влади. «Касетний скандал», акція «Україна без Кучми» та конфлікт навколо Тузли стали ключовими подіями початку 2000-х.

- охарактеризувати політичну систему другого терміну Леоніда Кучми
- пояснити причини «касетного скандалу» та протестів
- визначити значення парламентських виборів 2002 р.
- пояснити, чому конфлікт навколо Тузли був важливим для державного суверенітету

1. Основний матеріал

Питання / етап	Що треба знати
Переобрання Кучми	14 листопада 1999 р. Леоніда Кучму переобрали Президентом України. Прем'єр-міністром став Віктор Ющенко.
Економічне зростання	Із 2000 р. після тривалого спаду почалося економічне зростання, однак вплив великих фінансово-промислових груп на політику посилювався.
Пропрезидентська більшість	У 2000 р. у Верховній Раді вперше сформувалася пропрезидентська більшість.
«Касетний скандал»	Політична криза 2000–2001 рр. була пов'язана з убивством журналіста Георгія Гонгадзе та оприлюдненням записів майора Миколи Мельниченка.
«Україна без Кучми»	Опозиція організувала масові акції протесту. 9 березня 2001 р. в Києві відбулися сутички з міліцією.
Вибори 2002 р.	За партійними списками найбільшу підтримку отримав блок «Наша Україна» Віктора Ющенка, хоча пропрезидентські сили зберігали значний вплив.
Тузла	29 вересня 2003 р. з російського Таманського півострова почали насипати греблю в напрямку українського острова Тузла.
Реакція України	Україна посилила прикордонну та військову присутність. 23 жовтня Росія зупинила будівництво, не дійшовши до українських територіальних вод.
Значення Тузли	Конфлікт показав реальність територіального тиску з боку Росії та важливість захисту кордонів і суверенітету.

2. Опорні дати

Дата / період	Подія
14.11.1999	Леоніда Кучму переобрано Президентом
2000–2001	«Касетний скандал» і політична криза
09.03.2001	Сутички під час акції «Україна без Кучми»
31.03.2002	Парламентські вибори; успіх блоку «Наша Україна»
29.09–23.10.2003	Конфлікт навколо острова Тузла

3. Ключові поняття

Поняття	Пояснення
опозиція	політичні сили, що протистоять чинній владі
фінансово-промислова група	велике об'єднання економічного капіталу з політичним впливом
олігархічна система	система, в якій великий капітал має значний вплив на політику і медіа
«касетний скандал»	політична криза, пов'язана з убивством Георгія Гонгадзе та оприлюдненими записами
територіальний конфлікт	суперечка між державами щодо контролю над територією або кордоном

4. Постаті та організації

- Леонід Кучма
- Віктор Ющенко
- Георгій Гонгадзе
- Микола Мельниченко
- Володимир Путін
- блок «Наша Україна»

5. Причина → подія → наслідок

Концентрація політичного й економічного впливу та зростання недовіри до влади →

Переобрання Кучми → «касетний скандал» → «Україна без Кучми» → вибори 2002 р. → конфлікт навколо Тузли →

Консолідація опозиції, зростання громадянської активності та усвідомлення зовнішньополітичних загроз

Підсумок уроку

На початку 2000-х політична конкуренція стала масовішою, але водночас зросли роль олігархічних груп і недовіра до влади. Конфлікт навколо Тузли показав, що російський тиск на український суверенітет має не лише політичний, а й територіальний вимір.